

Arealfortegnelse

Fortegnelse over ejere af ejendomme m.v., der vil blive berørt af en ekspropriation, som Randers Kommune agter at gennemføre i anledning af

Etablering af fjernvarmeanlæg ifm. udvidelse af fjernvarmenettet til Spentrup

Åstedsforretning den 9. november 2026, kl. 13.00

GEOPARTNER
SÅDAN LIGGER LANDET

Version 1, d. 8. september 2026
j. nr. 10249461

Åstedsforretningen starter d. 9. november 2026 kl. 13.00 ved de berørte arealer langs den gamle banesti, jf. mødested, som fremgår af ekspropriationsplan nr. 2 (fortsæt ad grusvejen forbi Hadsundvej 229, 8930 Randers NØ, drej til højre når vejen møder banestien).

Ved åstedsforretningen vil der først være besigtigelse af den påtænkte erhvervelse af rettigheder, hvorefter der er forhandling med lodsejer og eventuelle andre berettigede.

Fælles bestemmelser

vedr. Randers Kommunes ekspropriation til etablering af fjernvarmeledning:

- **Ved ekspropriationen sikres ret for Verdo Varme A/S til etablering af fjernvarmeledning for transport af varme fra Randers til Spentrup, for at opfylde byrådsbeslutningen vedtaget på byrådsmøde d. 26. maj 2026 (dagsordens pkt. 185). Der henvises derudover til ”projektgodkendelse for fjernvarme i Spentrup”.**
- **I forbindelse med etableringen af anlægget får Verdo Varme A/S ret til at anvende et op til 18 meter bredt arbejdsbælte. Det forventede arbejdsareal fremgår af ekspropriationsplanerne.**
- **Ledningsanlægget sikres ved tinglysning af servitut med indhold, som skrevet på næste side.**
- **Alle nævnte længder, arealer og antal er foreløbige og omtrentlige. Der kan ske ændringer på baggrund af de ting, som bliver fremført på åstedsforretningen og i forbindelse med etablering af anlægget. I så fald kan der ske ændring af de anførte længder, arealer og antal, og dermed også i den erstatning, som udbetales. Er de endelige længder, arealer eller antal større end det, der er regnet med i erstatningsopgørelsen, udbetales yderligere erstatning på baggrund af de aftalte enhedspriser.**
- **Alle tinglyste og utinglyste rettigheder over de eksproprierede arealer respekteres, medmindre andet er anført.**
- **Ekspropriationen foretages med hjemmel i Lov om varmemforsyning, kapitel 3.**
- **Randers Kommune foretager om nødvendig panthaverhøring og udbetaler erstatningsbeløbet til panthavere i prioritetsrækkefølge til de panthavere, der gør krav herpå, i det omfang erstatningsbeløbet dækker kravene.**

Servitut om fjernvarmeanlæg

Baggrund og formål:

Randers Kommune har ved ekspropriation med hjemmel i Lov om varmforsyning pålagt ejendommene matr.nr. (i det følgende kaldet "*grundejeren*"), følgende bestemmelser, der skal gælde både nuværende og fremtidige ejere og brugere af ejendommene.

Etablering og drift:

1. Det skal tåles, at Verdo Varme A/S, CVR. nr. (i det følgende kaldet "*Ledningsejeren*") etablerer det på vedlagte viste fjernvarmeledninger med dertil hørende ventiler, brønde, skabe m.v. (i det følgende kaldet "*Fjernvarmeanlægget*") på ejendommen.
2. Der skal gives *Ledningsejeren* samt personer og firmaer, der arbejder for *Ledningsejeren*, uhindret adgang til eftersyn og rensning samt til at foretage reparations- og vedligeholdelsesarbejder, herunder eventuel udskiftning, i det omfang, *Ledningsejeren* skønner det nødvendigt.
3. Der må til enhver tid tåles de ulemper, der kan være forbundet med *Fjernvarmeanlæggets* etableringen og tilstedeværelse samt de i punkt 2 nævnte arbejder.
4. Erstatning for eventuelle skader, forvoldt i forbindelse med de i punkt 1 og 2 nævnte arbejder, fastsættes i mangel af mindelig overenskomst af 2 uvildige personer udmeldt af retten.

Sikring og retsstilling:

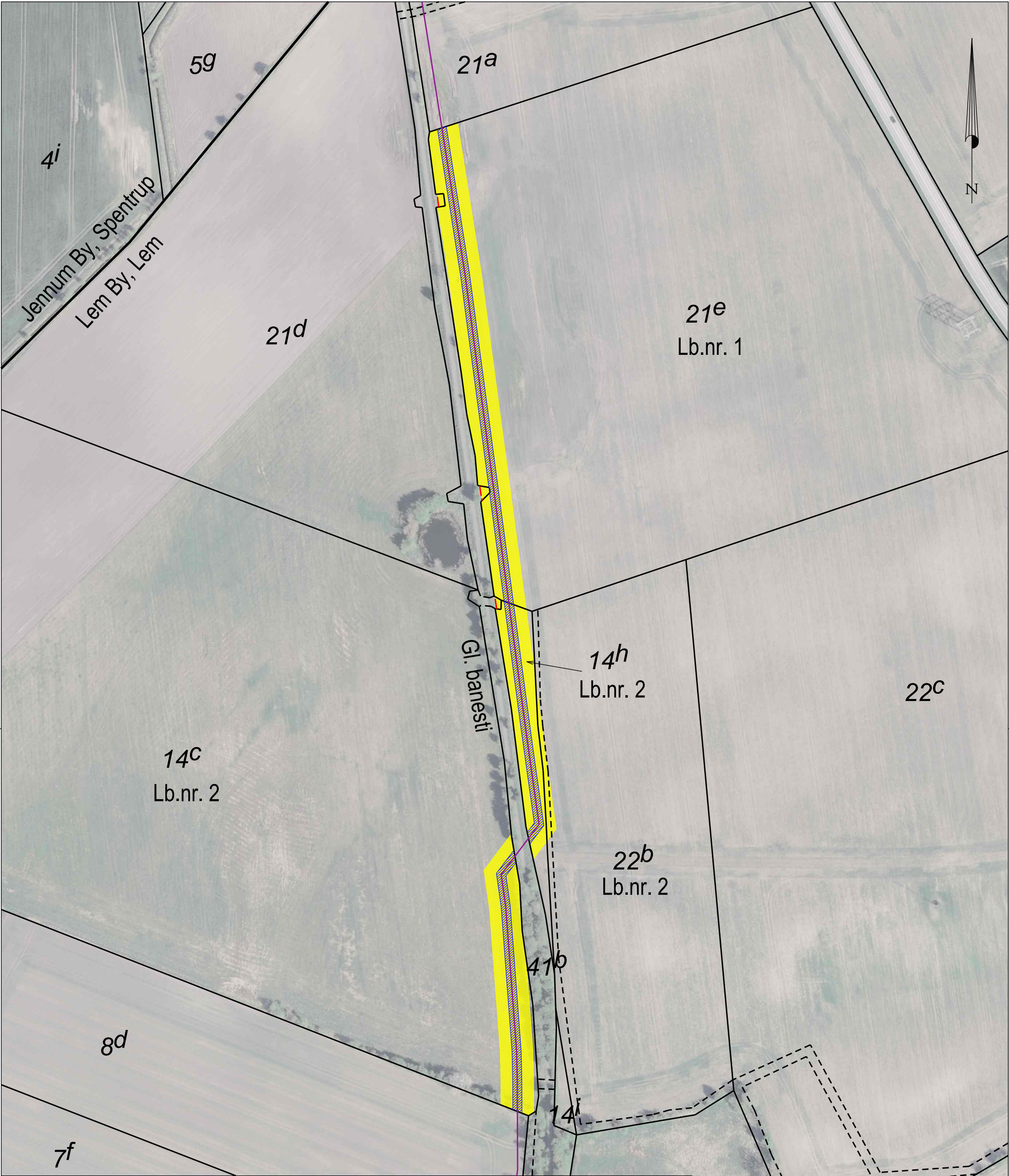
5. Fjernvarmeanlægget skal henligge uforstyrret.
6. Inden for det på tinglysningssridset angivne servitusbælte omkring *Fjernvarmeanlægget* er det forbudt at bygge, at plante træer eller buske med dybtgående rødder, at ændre terrænhøjder eller overhovedet iværksætte noget, der kan være til skade for *Fjernvarmeanlægget*, til hinder for adgangen til *Fjernvarmeanlægget* eller for *Fjernvarmeanlæggets* beståen eller til hinder eller skade for eftersyn, reparations- eller vedligeholdelsesarbejder.
Hvor forholdene taler derfor, kan *Ledningsejeren* dog på særlige vilkår meddeles lempelser i forbuddet.
7. Med denne servitut stiftes en permanent, ubetinget tilstedeværelsesret for *Fjernvarmeanlægget*. *Fjernvarmeanlægget* er ikke omfattet af gæsteprincippet, hvilket betyder, at alle eventuelle fremtidige udgifter til omlægning og / eller beskyttelse af *Fjernvarmeanlægget*, der er nødvendiggjort af *Grundejerens* ændrede brug af deklarationsarealet, skal afholdes af *Grundejeren*.
8. Der er i forbindelse med denne servitut ydet erstatning til *Grundejeren*, jf særskilt bilag, som fuld kompensation for etableringen af *Fjernvarmeanlægget* og pålæg af alle servitutbestemmelserne i dette dokument.

Påtaleretten tilkommer *Ledningsejeren*: Verdo Varme A/S, CVR. nr.

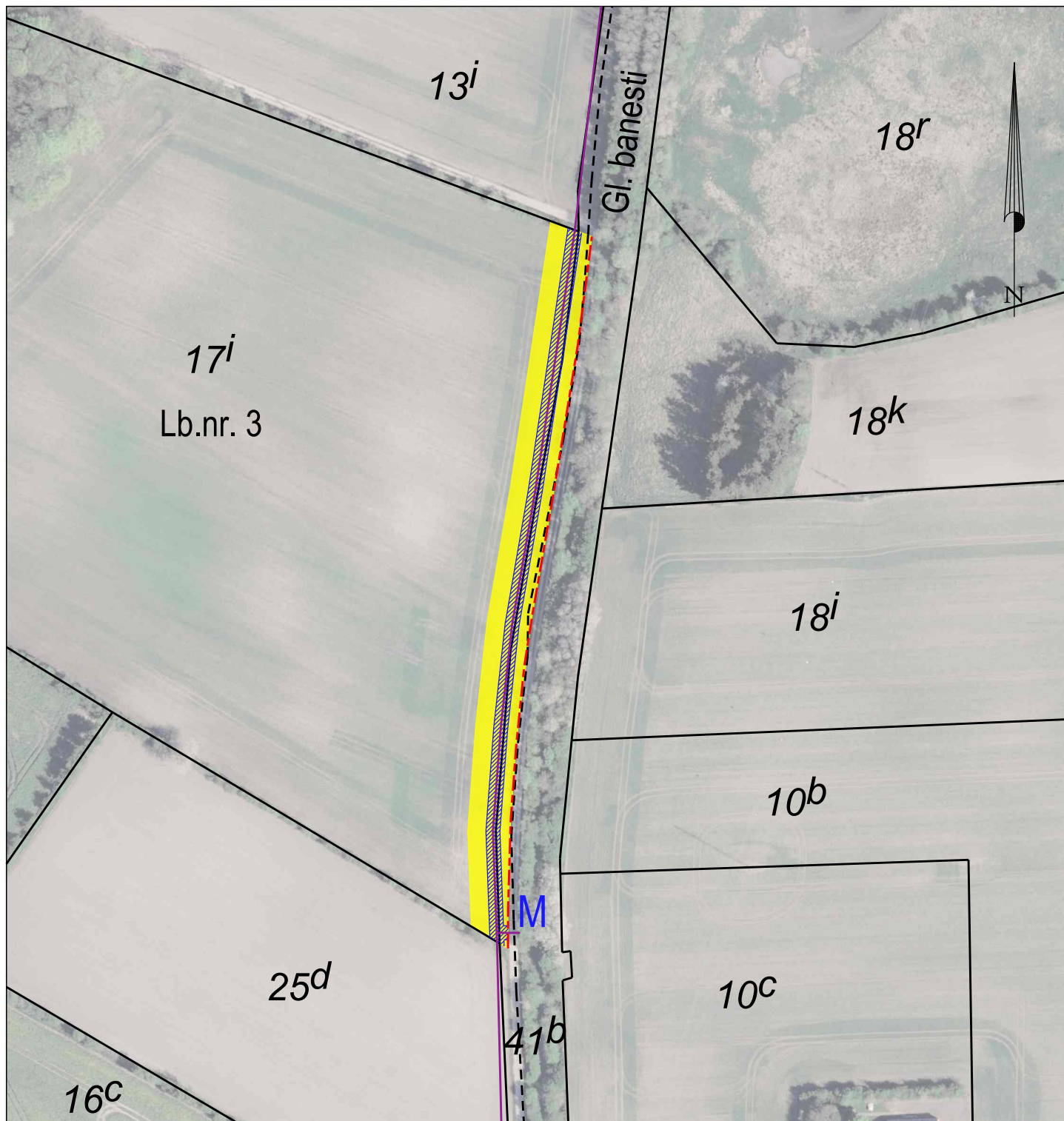
Den påtaleberettigede er berettiget til, uden samtykke fra *Grundejeren*, at overdrage de rettigheder og pligter, som følger af denne servitut, til tredjemand.

Fjernvarmeanlæg strækning Randers-Spentrup

Lb. nr.	Matr.nr. og ejerlav	Ejendommens adresse	Ledn. længde (m)	Serv. areal (m²)	Arbejds-areal (m²)	Tinglysningsrids
1	21e Lem By, Lem	Ejendom uden officiel adresse, beliggende i 8930 Randers NØ	264	1.320	4.624	1
2	14c	Ejendom uden officiel adresse, beliggende i 8930 Randers NØ	143	717	2.555	1
	14h		133	663	1.900	
	22b Lem By, Lem		0	0	234	
3	17i Lem By, Lem	Lemvej 125, 8930 Randers NØ	261	1.290	3.900	2

Ekspropriationsplan nr. 1 af 2 Matr.nr. 14c, 14h, 21e og 22b Lem By, Lem	
Randers Kommune	
Skel ifølge digitalt matrikelkort med evt. lokal kortopretning. Der tages forbehold for evt. uoverensstemmelse mellem matrikelkort og den gældende ejendomsgrænse.	
Der må ikke måles på tinglysningsridset.	
Signatur:	
Fjernvarmeledning	
Servitútbælte - 2,5 m på hver side af ledningsmidte	
Midlertidigt arbejdsareal - 9,0 m på hver side af ledningemidte	
Skel iflg. matrikelkortet	
Vej iflg. matrikelkortet	
Brugsgrænse i marken	

Ekspropriationsplan nr. 2 af 2
Matr.nr. 17i Lem By, Lem

Randers Kommune

Skel ifølge digitalt matrikelkort med evt. lokal kortopretning. Der tages forbehold for evt. uoverensstemmelse mellem matrikelkort og den gældende ejendomsgrænse.

Der må ikke måles på tinglysningsridset.

Signatur:

- Fjernvarmeledning
- Serviturbælte - 2,5 m på hver side af ledningsmidte
- Midlertidigt arbejdsareal - 9,0 m på hver side af ledningsmidte
- M Mødested
- Skel iflg. matrikelkortet
- Vej iflg. matrikelkortet
- Brugsgrænse i marken

GEOPARTNER
LANDINSPEKTØRER A/S

Målforskel: 1: 2000

Dato: 28. september 2026
J. nr.: 10249461 LHL

Asbjørn Hoff Lauridsen
Landinspektør

www.geopartner.dk +45 70 12 10 11 CVR: 20014784

Erhvervelse til rettigheder til etablering af fjernvarmeledning fra Randers til Spentrup

RESUMÉ

Miljø- og teknikudvalget godkendte den 25. november 2025 projektforslag for fjernvarme i Spentrup.

I forbindelse med udrulning af fjernvarme i Spentrup skal der etableres en transmissionsledning mellem Randers og Spentrup, en pumpestation samt distributions- og stikledninger til fordeling af fjernvarme i byen.

Hvis der ikke kan opnås enighed om placering af anlæg kan ekspropriation blive nødvendigt. Byrådet skal beslutte, om ekspropriation skal være muligt.

INDSTILLING

Forvaltningen indstiller til byrådet via miljø- og teknikudvalget og økonomiudvalget,

1. at byrådet agter at igangsætte ekspropriationsprocedure og gennemføre efterfølgende ekspropriation til fordel for Verdo Varme, hvis der ikke kan opnås en frivillig aftale med de berørte lodsejere.

Beslutning fra Miljø- og teknikudvalget, den 5. maj 2026, punkt 79:

Indstilles godkendt.

Henning Munkholm Eriksen deltog som stedfortræder for Niels Jørgen Thomsen.

Beslutning fra Økonomiudvalget, den 18. maj 2026, punkt 98:

Indstilles godkendt.

Tommy Bødker Jensen deltog som stedfortræder for Louise Høeg. Kasper Fuhr Christensen deltog ikke i sagen.

BESLUTNING

Godkendt.

Sagsfremstilling

Miljø- og teknikudvalget godkendte på møde den 25. november 2025 projektforslag for fjernvarme i Spentrup.

I forbindelse med udrulning af fjernvarme i Spentrup skal der etableres en

transmissionsledning mellem Randers og Spentrup, en pumpestation samt distributions- og stikledninger til fordeling af fjernvarme i Spentrup. Placeringen af ledningsnettet er beskrevet i projektforslaget. Det fremgår ikke af projektforslaget og den politiske beslutning, hvorvidt byrådet agter at igangsætte en ekspropriationsprocedure og gennemføre efterfølgende ekspropriation, hvis der ikke kan opnås en frivillig aftale med ejere af de berørte matrikler.

Kommunen har ekspropriationshjemmel i medfør af varmemforsyningslovens kap. 3. Kommunen kan, såfremt det har væsentlig betydning for etablering af de for et godkendt kollektivt varmemforsyningsanlægs nødvendige rørledninger og varmemforsyningsanlæg, gennemføre ekspropriation. Dette forudsætter en politisk beslutning.

Verdo Varme har oplyst, at der skal etableres en transmissionsledning på ca. 5,5 km fra Randers til Spentrup, placeres en pumpestation samt anlægges distributions- og stikledninger til fordeling af fjernvarme i Spentrup. Ledningsnettet vil hovedsageligt blive placeret i offentligt vejareal. I de tilfælde, hvor ledninger skal krydse ejendomme, vil det være nødvendigt for projektets gennemførelse, at der kan indgås aftaler med de berørte lodsejere.

Verdo Varme anmoder byrådet om at igangsætte ekspropriationsprocedure og gennemføre ekspropriation, hvis der ikke kan opnås frivillige aftaler med de berørte lodsejere. Ansøgning samt de matrikler, det er nødvendigt at erhverve ret over dele af, fremgår af bilag 1.

Skitser af placering af ledninger er vedlagt som bilag 2-6.

Forvaltningen indstiller, at denne bemyndiges til at igangsætte en ekspropriationsprocedure, såfremt det konstateres, at der ikke kan opnås frivillige aftaler med lodsejerne. Byrådet skal herefter beslutte, hvorvidt der skal ske ekspropriation på baggrund heraf.

ØKONOMI

Der er ingen økonomiske konsekvenser ved beslutningen. Udgifter til etablering og ekspropriation afholdes af Verdo Varme.

VERDO VARME A/S
Agerskellet 7
8920 Randers NV

Randers Kommune
Klima Energi og Erhverv

Telefon 51562839

mhe@randers.dk
www.randers.dk

Dato: 13. april 2026/Journalnummer: 13.03.01-P19-1-26

Projektgodkendelse for fjernvarme til Spentrup

1. Afgørelse

Randers Kommune meddeler hermed endelig godkendelse af projektforslag fra Verdo Varme A/S (herefter Verdo Varme) for fjernvarme til Spentrup.

Den ansvarlige for projektforslaget er Verdo Varme. Projektforslaget er indsendt til Randers Kommune den 17. november 2025.

Projektforslaget er godkendt af miljø- og teknikudvalget den 25. november 2025 på betingelse af, at projektet opnår tilsagn fra Energistyrelsen om tilskud fra Fjernvarmepuljen, så den endelige projektgodkendelse fra Randers Kommune først meddeles herefter.

Energistyrelsen har med brev af den 12. december 2025 meddelt tilsagn om tilskud til udrulning af fjernvarmedistributionsnet ved Fjernvarmepuljen. Det stilles som vilkår for tilsagnet, at projektet er gennemført inden den 31. december 2029.

Forsyningsområdet og ejendomme omfattet af projektet fremgår af projektforslagets bilag 1. Det tilhørende ledningsnet, herunder transmissionsledning mellem Randers og Spentrup, er ligeledes beskrevet i projektforslaget.

I forlængelse af partshøring af berørte lodsejere, er der sket ændring af det endelige tracé for transmissionsledningen. Ændringen vurderes dog at være af ikke væsentlig karakter. Forsyningsområdet er uændret, hvorfor godkendelsen refererer til det oprindelige projektforslag.

Afgørelsen er truffet med hjemmel i projektbekendtgørelsens (BKG 2025-09-08 nr. 1091) § 5, § 6, § 22, stk. 2 og § 23, stk. 2 samt varmforsyningslovens § 1.

2. Retsgrundlag for afgørelsen

Retsgrundlaget for afgørelse er:

- Varmeforsyningsloven (lovbekendtgørelse nr. 124 af 2. februar 2024 om varmeforsyning)
- Projektbekendtgørelsen (lovbekendtgørelse nr. 1091 af 8. september 2025 om godkendelse af projekter for kollektive varmeforsyningsanlæg)

Projekter for kollektive varmeforsyningsanlæg skal forelægges kommunalbestyrelsen til godkendelse, jf. projektbekendtgørelsens § 5, stk. 1.

Projektbekendtgørelsens §§ 6-25 angiver de forudsætninger, som skal være opfyldt, for at projekter kan godkendes af kommunalbestyrelsen. Hvis en eller flere relevante forudsætninger ikke er opfyldt, vil kommunalbestyrelsen alene kunne godkende projektet med dispensation fra Energistyrelsen efter bekendtgørelsens § 27.

Den relevante bestemmelse for godkendelse af dette projektforslag er navnlig bekendtgørelsens § 11 om forsyningsret og – pligt.

”§ 11

En varmedistributionsvirksomheds eller gasdistributionsselskabs ret til at forsyne et område, som følge af godkendelse af et projekt for naturgasdistributionsnet eller fjernvarmedistributionsnet, medfører forsyningspligt over for de ejendomme, der er beliggende i området, fra tidspunktet for kommunalbestyrelsens godkendelse, jf. dog stk. 2.

Stk. 2.

En varmedistributionsvirksomhed eller et gasdistributionsselskab, der er forsyningspligtigt efter stk. 1, kan udskyde forsyningen af en ejendom i sit forsyningsområde, når bruger-, selskabs- eller samfundsøkonomiske hensyn tilsiger det. Forsyningen af ejendommen skal i så fald finde sted fra det tidspunkt, hvor der er forsyningsmulighed fra anlægget, dog senest fem år efter kommunalbestyrelsens godkendelse af projektet.”

For alle projekter gælder endvidere det almindelige krav om positiv samfundsøkonomi, der følger af projektbekendtgørelsens § 22, stk. 1 og 2.

” § 22

Forinden kommunalbestyrelsen kan meddele godkendelse, skal kommunalbestyrelsen foretage en energimæssig, samfundsøkonomisk og miljømæssig vurdering af projektet. Vurderingen skal ske på baggrund af

1) planlægningen efter kapitel 2,

2) de bestemmelser, der er fastsat i kapitel 3,

3) de samfundsøkonomiske analyser, der er nævnt i § 19, stk. 1, nr. 9 og 10, og

4) de bemærkninger, der er modtaget efter § 21.

Stk. 2.

Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen påse, at projektet ud fra en konkret vurdering er det samfundsøkonomisk mest fordelagtige projekt, jf. dog § 12, § 13 og § 19, stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal lægge de senest udmeldte forudsætninger for samfundsøkonomiske analyser på energiområdet til grund (Samfundsøkonomiske beregningsforudsætninger for energipriser og emissioner)."

Det følger således af § 22, stk.2, at projektet ud fra en konkret vurdering skal være det samfundsøkonomisk mest fordelagtige projekt.

I medfør af projektbekendtgørelsens § 19, stk. 5 kan kommunalbestyrelsen bestemme, at scenarier, hvor fossile brændsler anvendes som hovedbrændsel, herunder mineralsk olie og naturgas, ikke anses som relevante scenarier for de samfundsøkonomiske analyser, jf. stk. 1, nr. 9 og 10.

Den samfundsøkonomiske vurdering skal foretages i forhold til relevante scenarier, hvilket således i dette projektforslag er individuelle varmepumper (referencescenariet).

3. Sagens oplysninger

Projektforslaget er indsendt af Verdo Varme til Randers Kommune den 17. november 2025, med ansøgning om godkendelse betinget af tilsagn fra Energistyrelsen om tilsagn fra Fjernvarmepuljen.

Med projektet konverteres det anførte område i Spentrup fra naturgas til fjernvarme.

Der etableres nyt forsyningsnet i Spentrup samt en transmissionsledning og pumpestation for tilslutning til Verdo Varmes eksisterende forsyningsnet i Randers

Forsyning af fjernvarme sker således via eksisterende produktionsanlæg.

Forsyningsområdets afgrænsning fremgår af projektforslagets bilag 1.

Randers Kommune har besluttet, at scenarier, hvor der anvendes fossile brændsler som hovedbrændsel, ikke anses for et relevant scenarie, i medfør af bekendtgørelsens § 19, stk. 5. Begrundelsen herfor er, at der med projektet ønskes en konvertering til fjernvarme – og dermed en udfasning af naturgas til boligopvarmning i området.

Randers Kommune sendte den 18. november 2025 projektforslaget i høring hos berørte lodsejere, Evida og N1. Høringen har givet anledning til ændringer af tracé for transmissionsledningen, hvorfor der er gennemført en fornyet høring den 6. marts 2026. Den fornyede høring har ikke givet anledning til bemærkninger eller indhentelse af yderligere oplysninger.

Ændringen af tracé for transmissionsledningen vurderes at være af ikke væsentlig karakter for projektforslaget. Der er ikke sket ændringer af afgrænsningen af forsyningsområdet.

Sagen er behandlet politisk i miljø- og teknikudvalget den 25. november 2025.

4. Begrundelse

Randers Kommune skal efter bekendtgørelsens § 22, stk. 2, foretage en energimæssig, samfundsøkonomisk og miljømæssig vurdering af projektet, inden projektet godkendes.

Projektforslaget omhandler konvertering af det konkrete forsyningsområde i Spentrup fra naturgas til fjernvarme, herunder etablering af et tilhørende forsyningsnet.

Tilsagnet fra Energistyrelsen om støtte fra Fjernvarmepuljen er givet for perioden den 12. december 2025 til den 31. december 2029. Projektet forudsættes dermed afsluttet inden for den frist på fem år, der følger af projektbekendtgørelsens § 11, stk. 2.

Herudover skal projektet opfylde det almindelige krav om positiv samfundsøkonomi.

De samfundsøkonomiske beregninger for projektet viser et overskud ved etablering af fjernvarme frem for individuelle varmepumper på ca. 51,9 mio. kr. (nutidsværdi over 20 år).

Randers Kommune finder, at forudsætningerne for projektforslagets samfundsøkonomiske vurderinger må anses for realistiske, og at robustheden af det samfundsøkonomiske resultat over for væsentlige ændringer i centrale forudsætninger er tilstrækkeligt belyst ved de fremsendte følsomhedsanalyser.

Randers Kommune finder, at projektet ud fra en energimæssig, samfundsøkonomisk og miljømæssig vurdering bør godkendes, jf. bekendtgørelsens § 22, stk. 1.

Kommunen lægger herved vægt på, at projektet bidrager til en udfasning af fossile brændsler til bygningsopvarmning, idet der sker en konvertering til en fossilfri fjernvarme.

Randers Kommune lægger endvidere vægt på, at projektet ud fra en konkret vurdering er det samfundsøkonomisk mest fordelagtige projekt, jf. projektbekendtgørelsens § 22, stk. 2.

På denne baggrund godkender Randers Kommune projektforslaget.

5. Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Energiklagenævnet.

Klagen skal indgives skriftligt inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt.

Klagen indgives via klageportalen, der tilgås via www.borger.dk eller www.virk.dk

En klage anses for indgivet, når den er tilgængelig for Randers Kommune i klageportalen.

Du vil modtage en kvittering, når klagen er indgivet.

Klagen sendes i første omgang til Randers Kommune. Hvis kommunen fastholder afgørelsen, videresendes klagen til Energiklagenævnet via klageportalen. Du får besked, når klagen er videresendt.

Energiklagenævnet vil som udgangspunkt afvise klager, der indgives uden om klageportalen, medmindre der foreligger særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til miljoegteknik@randers.dk. Randers Kommune videresender herefter anmodningen til Energiklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Beregning af klagefrist

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Dine persondata

I forbindelse med denne skrivelse har Randers Kommune eventuelt registreret oplysninger om dig – få mere at vide via: [Oplysningspligten](#).

Hvis du har fået dette brev som fysisk post, kan du indtaste:

<https://www.randers.dk/UMT-oplysningspligt> i din browsers adresselinje.

Med venlig hilsen

Majken Bach Hentze
ingeniør

Kopi til sagens parter

Indhold

1. Lovhjemmel.....	3
2. Åstedsforretning	3
3. Ekspropriationsbeslutning.....	3
4. Klagemuligheder	4
5. Erstatningsforslag.....	4
6. Taksation.....	5
7. Overtaksation.....	5
8. Erstatningens udbetaling.....	5
9. Oversigtsservitutter.....	6
10. Adgangsbegrænsning	6
11. Byggelinier.....	6
12. Aflagte vejarealer m.v.	7
13. Hegn.....	7
14. Afvandingsforhold	8

1. Lovhjemmel

Ekspropriationen sker efter reglerne i lov om offentlige veje, kapitel 10.

Et eksemplar af "Lov om offentlige veje vil være fremlagt sammen med det fremlagte vej projekt.

2. Åstedsforretning

Åstedsforretning afholdes i henhold til lovens §§ 100 og 101, forinden ekspropriationsbeslutningen tages.

Ved åstedsforretningen fremlægger repræsentanter for byrådet en ekspropriationsplan samt et eksemplar af den arealfortegnelse, der er udsendt sammen med indvarslingen. På grundlag af det fremlagte materiale vil der blive redegjort for den påtænkte ekspropriation og dennes nærmere omfang, herunder over for hver enkelt fremmødt påvist, hvorledes de påtænkte foranstaltninger vil berøre vedkommendes ejendom eller rettigheder, hvorledes adgangsforhold agtes ordnet, og hvilken ordning, der agtes truffet med hensyn til afskårne arealer.

Ejere, brugere og andre, der direkte eller indirekte berøres af ekspropriationen, har adgang til under åstedsforretningen eller inden for en frist af 4 uger efter denne at fremkomme med bemærkninger til de planlagte foranstaltninger, herunder til at fremsætte forslag til ændringer.

Opmærksomheden henledes i denne forbindelse på lovens § 101, stk. 1-4.

3. Ekspropriationsbeslutning

Efter behandlingen af eventuelle bemærkninger eller ændringsforslag træffer byrådet beslutning om, hvorvidt og i bekræftende fald hvorledes ekspropriationen og foranstaltningerne skal gennemføres.

Meddelelse om ekspropriationsbeslutningens indhold og om foranstaltningernes gennemførelse tillige med udskrift af eventuelle i åstedsprotokollen indførte og af byrådet tiltrådte aftaler tilsendes ved brev ejere og brugere, andre erstatningsberettigede samt andre retligt interesserede, der har givet møde under åstedsforretningen. Meddelelsen vil for hver enkelt indeholde oplysning om, hvilke indskrænkninger, der sker i vedkommendes rettigheder ved ekspropriationen, samt oplysning om adgangen til at påklage ekspropriationsbeslutningen og om fristen herfor. Eventuelt revideret arealfortegnelse vil medfølge.

Snarest muligt efter, at der er truffet beslutning om ekspropriationen, vil denne ved byrådets foranstaltning blive foreløbig tinglyst på de berørte ejendomme. Denne tinglysning vil - ligeledes ved byrådets foranstaltning - blive slettet igen, når sagens matrikulære berigtigelse er blevet noteret i tingbogen, og endelig tinglysning af eventuelle rådighedsindskrænkninger er sket.

Byrådet foretager snarest muligt efter ekspropriationsbeslutningen indberetning til vurderingsmyndighederne om ekspropriationens omfang, men lodsejeren betaler ejendomsskatter af det eksproprierede areal, indtil dette ved omvurdering udgår af den pågældende ejendoms ansættelse.

4. Klagemuligheder

Ekspropriationsbeslutning truffet af kommunalbestyrelsen kan indbringes for Vejdirektoratet.

Klagefristen er i alle tilfælde 4 uger fra den dag, beslutningen, eller afgørelsen er meddelt den pågældende.

Vejdirektoratet kan dog - når der er særlig grund dertil - efter forud indhentet erklæring fra kommunalbestyrelsen tillade, at en ekspropriationsbeslutning påklages, uanset at klagen er fremkommet efter udløbet af 4 ugers fristen.

Klage over ekspropriationsbeslutning fritager ikke klageren for at efterkomme beslutningen, med mindre Vejdirektoratet bestemmer, at klagen skal have opsættende virkning.

Søgsmål om ekspropriation behandles i første instans ved landsret. Sagen anlægges ved den ret, under hvilken vedkommende ejendom er beliggende.

Afgørelser, der kan efterprøves af en højere instans, kan ikke indbringes for domstolene, før denne prøvelsesmulighed er udnyttet.

5. Erstatningsforslag

Byrådets repræsentanter kan under åstedsforretningen fremsætte forslag til erstatningens fastsættelse med angivelse af de erstatningsposter, som dette omfatter. Sådanne erstatningsforslag fremsættes under forbehold af byrådets ekspropriationsbeslutning og godkendelse i øvrigt.

Erstatningen opdeles sædvanligvis i arealerstatning og ulempeerstatning.

Ulempeerstatningen - eventuelt delt i erstatning for varige ulemper og erstatning for midlertidige ulemper - fastsættes til et eller flere bestemte beløb og indeholder godtgørelse for enhver skade og et hvert tab i anledning af det pågældende anlæg, herunder ejendomsskatter, idet ejeren betaler ejendomsskatter af det eksproprierede areal, indtil dette ved den nærmest følgende årsvurdering udgår af den pågældende ejendomsansættelse.

Ejere, brugere og andre, der direkte eller indirekte berøres af ekspropriationen, kan under åstedsforretningen eller inden for en frist af 4 uger efter denne fremføre de synspunkter, de mener bør have indflydelse på erstatningens fastsættelse.

Såfremt der ikke forud for ekspropriationsbeslutningen er indgået aftale om erstatningens størrelse, eller såfremt sådan aftale ikke godkendes af byrådet, kan byrådet i forbindelse med meddelelsen om ekspropriationsbeslutningen fremsætte forslag til erstatningens fastsættelse med angivelse af en acceptfrist på ikke under 4 uger fra forslagets modtagelse.

Byrådet er ikke forpligtet til at fremsætte erstatningsforslag.

6. Taksation

Såfremt erstatningsforslag ikke fremsættes, eller såfremt forlig om erstatningens størrelse ikke opnås senest 8 uger efter ekspropriationsbeslutningen eller - hvis denne er påklaget - senest 4 uger efter endelig afgørelse af klagen, vil vejbestyrelsen indbringe erstatningsspørgsmålet for vedkommende taksationskommission til afgørelse.

Byrådet betaler omkostningerne ved taksationsforretningen.

Med hensyn til sammensætningen af taksations- og overtaksationskommissionerne (punkt 7) og kommissionernes forretningsgang henvises til lovens §§ 105-115.

7. Overtaksation

Taksationskommissionens kendelse kan af begge parter indbringes for vedkommende overtaksationskommission senest 4 uger efter, at udskrift af kendelsen er modtaget.

Overtaksationskommissionens formand kan dog - når der er særlig grund dertil - efter forud indhentet erklæring fra den anden part tillade, at en sag indbringes for overtaksationskommissionen, uanset at begæringen er fremkommet efter udløbet af 4 ugers fristen.

Byrådet betaler omkostningerne ved overtaksationsforretningen.

Overtaksationskommissionens erstatningsfastsættelse kan i henhold til grundlovens § 73 indbringes for domstolene.

Sagen skal i så fald anlægges ved den landsret, under hvilken ejendommen er beliggende.

8. Erstatningens udbetaling

Erstatningen udbetales så hurtigt som muligt efter dens endelige fastsættelse.

Såfremt erstatningen for arealafståelse og varige ulemper efter byrådets skøn har en sådan størrelse, at eventuelle panthavere eller andre rettighedshavere kan kræve erstatningen eller andele deraf

udbetalt skaffer byrådet oplyst, om sådanne krav fremsættes, og i bekræftende fald vil disse krav blive honoreret først.

Udbetaling af erstatning for midlertidige ulemper kræver ikke panthavernes samtykke.

Erstatninger, der er fastsat pr. arealenhed, udbetales - såfremt andet ikke er bestemt - på grundlag af arealfortegnelsen. Udviser den endelige arealopmåling et større areal, vil erstatningen blive reguleret i overensstemmelse hermed.

Erstatningsbeløbet forrentes simpelt fra den fastsatte dato med en årlig rente, der svarer til den af Danmarks Nationalbank fastsatte diskonto på tidspunktet for ekspropriationsbeslutningen.

Udbetalte renter af erstatninger er skattepligtige og indberettes af kommunen til Told og Skat i henhold til bestemmelserne i skattekontrolloven.

9. Oversigtsservitutter

Såfremt oversigtsservitut pålægges, sker det med det indhold, at den til enhver tid værende ejer er forpligtet til at drage omsorg for, at der på det servitutbelagte areal hverken varigt eller midlertidigt forefindes noget af større højde end 80 cm over en flade gennem de tilstødende vejes midtlinier. Denne bestemmelse omfatter ikke sne.

Såfremt oversigtsarealet ligger højere end den nævnte flade gennem de tilstødende vejes midtlinier, vil det blive afgravet til denne flade og afleveret i reguleret stand og med muldbeklædning.

10. Adgangsbegrænsning

Såfremt der pålægges servitut om adgangsbegrænsning, sker det med det indhold, at der for de til vejen grænsende ejendomme skal gælde, at der ingen kørende, gående eller anden færdsel må finde sted mellem vejen og de tilstødende arealer bortset fra den i forbindelse med ekspropriationen angivne benyttelse af de for hver ejendom fastsatte adgange.

11. Byggelinier

Såfremt der i forbindelse med ekspropriationen pålægges servitut om byggelinie, sker det med det indhold, at der på det servitutbelagte areal ikke må opføres ny bebyggelse eller foretages genopførelse af nedbrændt eller nedreven bebyggelse, ligesom der ikke må ske tilbygning til eller foretages væsentlige forandringer i eksisterende bebyggelse. På arealet må heller ikke indrettes sportspladser, kirkegårde, tankanlæg, grusgrave eller andre anlæg af blivende art.

Såfremt en bebyggelse ikke opføres med sin jordlinie i fremtidig vejhøjde, må den ikke uden vejbestyrelsens samtykke opføres i byggelinien, men skal rykkes så meget længere tilbage, som svarer til 2 gange højdeforskellen foruden den fornødne bredde til passage foran bygningen, mindst 1 m.

Der findes ikke lovgrundlag for at yde erstatning for byggeliniepålægget, men såfremt ejeren af det servitutbelagte areal afskæres fra en udnyttelse af arealet, der er økonomisk rimelig og forsvarlig under hensyn til ejendommens beliggenhed og øvrige beskaffenhed, og som svarer til den udnyttelse, der finder sted af andre tilgrænsende eller omliggende arealer, kan ejeren begære arealet overtaget af byrådet mod erstatning. Udgør arealet kun en del af en ejendom, kan ejeren under tilsvarende omstændigheder som nævnt i lovens § 51, stk. 3 kræve hele ejendommen overtaget.

Begæringen om overtagelse skal fremsættes inden 6 måneder efter, at ejeren har fået meddelelse om bestemmelserne, eller - hvis klage er indgivet - inden 6 måneder efter, at endelig afgørelse af klagen er meddelt ejeren. Når særlige grunde foreligger, kan trafikministeren efter forhandling med byrådet tillade, at begæring om overtagelse fremsættes efter udløbet af de nævnte frister.

Afslår byrådet ejerens begæring om hel eller delvis overtagelse af en ejendom, eller opnås ikke enighed om erstatningens størrelse, henvises sagen til afgørelse ved taksationsmyndighederne.

12. Aflagte vejarealer m.v.

Såfremt aflagte vejarealer eller medeksproprierede fraskårne arealer overdrages en lodsejer, indlægges disse normalt under lodsejerens tilstødende matrikelnummer.

De overtagne arealer stilles først til lodsejerens rådighed, når byrådet er ophørt med at bruge dem. På befæstede arealer fjerner byrådet asfalt- og stenbelægning, såfremt andet ikke aftales.

De for projektet gældende bestemmelser om fri oversigt, byggelinier og adgangsbegrænsning på de overtagne arealer vil blive sikret ved tinglyst deklaration.

Lodsejere, der fik tillagt aflagte vejarealer eller fraskårne arealer, må affinde sig med tilstedeværelsen af eventuelle master, kabler eller ledninger på arealerne samt med, at ledningsejernes rettigheder i så henseende sikres ved tinglyst deklaration ved ledningsejernes foranstaltning.

13. Hegn

Fjernelse af flytbare hegn, der når intet andet er fastsat - skal foretages af ejeren, skal være tilendebragt, når dette er nødvendigt af hensyn til anlægsarbejdets udførelse, og 8 dages varsel herom vil blive givet.

Midlertidigt hegn kan opsættes, når der hos byrådet/vejafdelingen er indhentet oplysninger om det nye skels omtrentlige beliggenhed.

Endeligt hegn bør ikke opsættes, før jordarbejdet er afsluttet det pågældende sted og det nye skel endeligt fastlagt.

Hegn mod vej skal rejses helt på egen grund, og levende hegn skal plantes så langt fra vejens areal, at bevoksningen til enhver tid kan holdes inden for skellinien.

14. Afvandingsforhold

Såfremt eksisterende grøfter og afvandingsledninger, eller markdræn, hvis beliggenhed påvises af lodsejerne, berøres af anlægsarbejdet, foretages den fornødne retablering eller omlægning ved byrådets foranstaltning og uden udgift for ejerne.

Tilledning af spildevand til vejgrøfter er forbudt.

Projekter til nye eller ændrede vejafvandingsanlæg samt forslag til nye eller omlægning af bestående, fælles vandafledningsanlæg vil blive forelagt en vandløbsret til godkendelse og udgiftsfordeling.

Lovbekendtgørelse 2026-05-07 nr. 465

om varmeforsyning ^[Note 1]

Lovteksten er konsolideret af Karnov den **2025-10-11**, som er ikrafttrædelsesdato for den seneste ændring.

Kap. 3. Ekspropriation

§ 16

Såfremt det er af væsentlig betydning for etableringen af de for et godkendt kollektivt varmeforsyningsanlæg nødvendige rørledninger og varmeforsyningsanlæg og de til en naturgasforsyning nødvendige fordelings- og distributionsanlæg, der skal levere naturgas til andre formål end rumopvarmning, kan der ved ekspropriation:

- 1) erhverves ejendomsret til arealer, bygninger og indretninger, der er fast knyttet til arealer eller bygninger, samt tilhører hertil,
- 2) endeligt eller midlertidigt pålægges indskrænkninger i ejernes rådighed eller erhverves ret til at udøve en særlig råden over fast ejendom og
- 3) endeligt eller midlertidigt ske erhvervelse eller ophævelse af eller foretages begrænsninger i brugsrettigheder, servitutrettigheder samt andre rettigheder over fast ejendom.

Stk. 2. Ved ekspropriation efter stk. 1, nr. 1, bortfalder alle rettigheder over det eksproprierede, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde. Ved ekspropriation efter stk. 1, nr. 2, skal rettigheder over fast ejendom, der stiftes ved ekspropriation, respekteres af indehavere af alle rettigheder over ejendommen, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

§ 17

Beslutning om ekspropriation efter § 16 træffes af kommunalbestyrelsen .

Stk. 2. Ved ekspropriationens gennemførelse finder bestemmelserne i lov om offentlige veje §§ 99-102 tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Skal der til fordel for samme anlæg samtidig ske ekspropriation i flere kommuner, kan klima-, energi- og forsyningsministeren bestemme, at ekspropriationen skal ske efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation af fast ejendom.

§ 18

De taksationsmyndigheder, der er nævnt i §§ 105-111 i lov om offentlige veje, afgør spørgsmål om erstatning efter § 17, stk. 1.

Stk. 2. Om sagens behandling for taksationsmyndighederne og om erstatningens fastsættelse og udbetaling finder lov om offentlige veje § 103, stk. 2, § 104, stk. 1-5, §§ 112-120 og § 122, stk. 1 tilsvarende anvendelse.

§ 19

Fødevareministeriet til Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet henholdsvis justitsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved matrikulære henholdsvis tinglysningsmæssige berigtigelser, der foranlediges af ekspropriationer efter denne lov.

Lovbekendtgørelse 2024-04-24 nr. 435

om offentlige veje m.v. [Note 1]

Lovteksten er konsolideret af Karnov den **2026-01-01**, som er ikrafttrædelsesdato for den seneste ændring.

som ændret ved [L 2025-05-20 nr. 499](#), [L 2025-05-27 nr. 560](#), [L 2025-06-20 nr. 753](#) og [L 2025-12-29 nr. 1787](#)

Fremtidige lovændringer: [L 2025-12-29 nr. 1787](#)

Kapitel 10

Ekspropriation og taksation

Ekspropriationsmyndigheder

§ 94

Ekspropriation til kommunale vejanlæg sker efter reglerne i dette kapitel.

Stk. 2.

Transportministeren kan efter en vejmyndigheds begæring tillade, at ekspropriation til kommunale vejanlæg sker efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

§ 95

Ekspropriation til statslige vejanlæg sker efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Stk. 2.

Transportministeren kan bestemme, at ekspropriation til statsveje skal ske ved kommunal foranstaltning efter reglerne i dette kapitel.

§ 96

Vejmyndigheden kan ekspropriere til offentlig vej eller sti, når det er nødvendigt af hensyn til almenvellet. Det samme gælder, når en ekspropriation til private veje og stier er nødvendig på grund af

- 1) anlægsarbejder m.v. på offentlig vej, jf. §§ 48 og 97,
- 2) beslutninger om oprettelse eller benyttelse af adgange til offentlige veje, jf. § 50, stk. 4, § 54, og § 56, stk. 1, eller
- 3) beslutninger om vejadgang på grund af nedlæggelse af offentlige veje.

§ 97

Der kan eksproprieres til nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, tilbehør og nødvendige supplerende foranstaltninger.

Stk. 2.

Der kan endvidere eksproprieres af hensyn til udnyttelse, betjening, sikring, synlighed, beskyttelse og drift af vejen. Til statslige vejanlæg kan der desuden eksproprieres til supplerende anlæg, når beliggenheden i tilknytning til vejen er af særlig betydning for trafikanterne.

§ 98

Ved ekspropriation kan der

- 1) erhverves ejendomsret til arealer , bygninger og indretninger, der er fast knyttet til disse, samt tilbehør hertil,
- 2) endeligt eller midlertidigt pålægges indskrænkninger i ejerens rådighed,
- 3) erhverves ret til at udøve en særlig råden over den faste ejendom og
- 4) endeligt eller midlertidigt foretages begrænsninger i, erhverves eller ophæves brugsrettigheder, servitutrettigheder eller andre rettigheder over den faste ejendom.

Stk. 2.

Ved ekspropriation til erhvervelse af ejendomsret bortfalder alle rettigheder til det eksproprierede , medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

Stk. 3.

Stiftes der ved ekspropriation rettigheder som nævnt i stk. 1, nr. 2, skal disse respekteres af andre rettighedshavere over ejendommen, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

Forberedelser og undersøgelser

§ 99

Vejmyndigheden har, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse adgang til en privat ejendom med henblik på at foretage jordbundsundersøgelser, opmålinger, afmærkninger og andre undersøgelser af udendørsarealer med henblik på at foretage undersøgelser og projektering af nye vejanlæg eller ændring af eksisterende vejanlæg samt klimarelaterede afværgeforanstaltninger.

Stk. 2.

Vejmyndigheden skal mindst 14 dage før gennemførelsen af forberedende undersøgelser efter stk. 1 give skriftlig besked til de berørte grundejere eller brugere. Hvis dette ikke er muligt, skal oplysning om de forberedende undersøgelser offentliggøres i lokale medier el.lign.

Stk. 3.

Vejmyndigheden kan under samme betingelser, som er nævnt i stk. 1, lade foretage arkæologiske forundersøgelser.

Stk. 4.

Vejmyndigheden skal mindst 28 dage før gennemførelsen af arkæologiske forundersøgelser efter stk. 3 give skriftlig besked til de berørte grundejere eller brugere. Hvis dette ikke er muligt, skal oplysning om de arkæologiske forundersøgelser offentliggøres i lokale medier el.lign.

Stk. 5.

Erstatning for skader og ulempe, som påføres ved undersøgelser efter stk. 1 og 3, fastsættes efter § 103. I tilfælde af uenighed mellem skadelidte og vejmyndigheden indbringes erstatningsspørgsmålet for de taksationsmyndigheder, der er nævnt i §§ 105 og 106.

Stk. 6.

Taksationsmæssige spørgsmål, der angår statsveje, herunder planlagte statsveje, behandles af de myndigheder, der er nævnt i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom, medmindre transportministeren bestemmer andet.

Ekspropriationens gennemførelse

§ 100

Vejmyndigheden skal afholde en åstedsforretning , inden ekspropriation besluttet.

Stk. 2.

Inden åstedsforretningen skal vejmyndigheden udfærdige en arealfortegnelse og en ekspropriationsplan.

Stk. 3.

Arealfortegnelsen og ekspropriationsplanen skal bl.a. indeholde oplysning om den omtrentlige størrelse af de berørte arealer og en kort angivelse af de ændringer i de bestående forhold, som ekspropriationen vil medføre for ejendommene.

Stk. 4.

Arealfortegnelsen og ekspropriationsplanen skal i mindst 4 uger før åstedsforretningen være offentligt tilgængelige.

Stk. 5.

Vejmyndigheden skal med mindst 4 ugers varsel offentliggøre tid og sted for åstedsforretningen. Vejmyndigheden skal med mindst 4 ugers varsel skriftligt indkalde de ejere og brugere, som fremgår af arealfortegnelsen, og andre, der må skønnes at have en retlig interesse på grund af den planlagte ekspropriation. Den del af arealfortegnelsen, der vedrører den pågældende ejers eller brugers ejendom, skal vedlægges indvarslingen.

§ 101

Ved åstedsforretningen skal mindst 1 medlem af den kommunalbestyrelse, der er vejmyndighed, deltage. Åstedsforretningen skal ledes af et medlem af kommunalbestyrelsen. Der skal føres protokol over åstedsforretningen.

Stk. 2.

Ved åstedsforretningen skal der redegøres for den planlagte ekspropriation og dens omfang. Der skal over for hver enkelt fremmødt redegøres for, hvordan de planlagte foranstaltninger vil berøre vedkommendes ejendom eller rettigheder, herunder hvordan adgangsforhold og afskårne arealer skal reguleres.

Stk. 3.

Vejmyndigheden kan under åstedsforretningen fremsætte forslag til erstatningens fastsættelse. Hvis der under åstedsforretningen indgås aftale om erstatningens størrelse eller andre forhold i forbindelse med den planlagte ekspropriation, skal disse indføres i protokollen. Forslag til erstatningens fastsættelse fremsættes under forbehold for ekspropriationens gennemførelse og vejmyndighedens endelige godkendelse. Det samme gælder aftaler indgået under åstedsforretningen.

Stk. 4.

Ejere, brugere eller andre, der direkte eller indirekte berøres af den planlagte ekspropriation, har ret til under åstedsforretningen, eller inden for en frist på 4 uger efter åstedsforretningen er afholdt, at fremkomme med bemærkninger til den planlagte ekspropriation, til at fremsætte forslag til ændringer og til at fremsætte de synspunkter, som de mener bør have indflydelse på erstatningens fastsættelse.

Ekspropriationsbeslutning

§ 102

Vejmyndigheden kan træffe ekspropriationsbeslutning, når fristen efter § 101, stk. 4, er udløbet.

Stk. 2.

Ekspropriationsbeslutning kan dog træffes inden udløbet af den i § 101, stk. 4, nævnte frist, hvis ekspropriationen må anses for ubetydelig i forhold til den berørte ejendoms størrelse og værdi og der under åstedsforretningen er opnået tilslutning fra samtlige berørte ejere, brugere og andre, der direkte eller indirekte berøres af den planlagte ekspropriation.

Stk. 3.

Klage over vejmyndighedens ekspropriationsbeslutning afgøres af transportministeren, jf. § 132, stk. 3.

Stk. 4.

Ekspropriationen og foranstaltninger til dens gennemførelse må ikke iværksættes før klagefristens udløb, jf. § 132, medmindre dette er accepteret af de berørte ejere og brugere.

Stk. 5.

Vejmyndigheden kan, i forbindelse med at den meddeler ekspropriationsbeslutningen, fremsætte forslag til erstatning, hvis der ikke inden ekspropriationsbeslutningen er indgået aftale om erstatningens størrelse. Forslaget skal da indeholde oplysning om, at erstatningen vil blive fastsat af taksationsmyndighederne, hvis erstatningsforslaget ikke accepteres. Vejmyndigheden fastsætter en frist for accept af erstatningsforslaget på mindst 4 uger. Vejmyndigheden skal oplyse om, at sagen indbringes for taksationsmyndighederne, hvis meddelelsen ikke indeholder erstatningsforslag.

Erstatningens fastsættelse

§ 103

Erstatning for ekspropriationen efter § 96 og de forberedende undersøgelser, der er nævnt i § 99, fastsættes efter de almindelige erstatningsregler.

Stk. 2.

En eventuel værdiforøgelse, som den tilbageblivende ejendom skønnes at opnå på grund af ekspropriationen, skal fradrages erstatningen. Erstatningen kan helt bortfalde, hvis ejendommen skønnes at opnå en fordel, der er større end det tab, der påføres ejendommen på grund af ekspropriationen.

§ 104

Ejeren af en ejendom kan kræve, at hele ejendommen bliver eksproprieret, hvis ekspropriationen medfører, at restejendommen bliver så lille eller af en sådan beskaffenhed, at det ikke skønnes hensigtsmæssigt, at den bevares som en selvstændig ejendom, eller det skønnes, at den ikke kan udnyttes på en rimelig måde. Ejeren kan tilsvarende kræve en del af ejendommen eksproprieret, hvis denne afskæres ved en vejlinje.

Stk. 2.

Vejmyndigheden kan kræve hele ejendommen afstået, hvis det skønnes, at en erstatning for en ejendoms værdiforringelse kommer til at stå i åbenbart misforhold til restejendommens værdi.

Stk. 3.

Vejmyndigheden kan kræve, at arealer, der er blevet afskåret ved vejlinjen, og som ikke kan byttes til andet areal, skal afstås, hvis erstatningen for deres værdiforringelse eller omkostninger ved at skaffe en ny adgang til arealerne står i et åbenbart misforhold til arealernes værdi.

Stk. 4.

Stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse, når der foretages ekspropriation af de rettigheder, der er nævnt i § 98, stk. 1, nr. 2-4.

Stk. 5.

Opnås der ikke aftale med vejmyndigheden om de forhold, der er nævnt i stk. 1-4, træffes afgørelsen af de taksationsmyndigheder, der er nævnt i §§ 105 og 106.

Taksationsmyndigheder

§ 105

Til afgørelse af erstatningsspørgsmål nedsætter transportministeren taksationskommissioner og fastsætter deres forretningsområder.

Stk. 2.

En taksationskommission består af 3 medlemmer. Transportministeren udnævner for en 6-årig periode 1 formand, der skal have juridisk kandidateksamen eller tilsvarende juridiske kvalifikationer af betydning for varetagelse af hvervet. Formanden vælger til den enkelte sag 2 medlemmer fra en kommunal liste, jf. stk. 3.

Stk. 3.

I hver kommune udpeger kommunalbestyrelsen 2 personer, der for kommunalbestyrelsens funktionstid optages på en liste over medlemmer af den taksationskommission, som kommunen er omfattet af.

§ 106

Transportministeren nedsætter overtaksationskommissioner til at efterprøve taksationskommissionernes afgørelser og fastsætter deres forretningsområder.

Stk. 2.

En overtaksationskommission består af 5 medlemmer. Transportministeren udnævner for en 6-årig periode 1 formand, der skal have juridisk kandidateksamen eller tilsvarende juridiske kvalifikationer af betydning for varetagelse af hvervet, og 2 faste medlemmer med suppleanter. Formanden udtager til den enkelte sag yderligere 2 medlemmer fra en kommunal liste, jf. stk. 3.

Stk. 3.

I hver kommune udpeger kommunalbestyrelsen 1 person, der for kommunalbestyrelsens funktionstid optages på en liste over medlemmer af den overtaksationskommission, som kommunen er omfattet af.

Stk. 4.

En overtaksationskommission er beslutningsdygtig, når formanden og mindst 2 andre medlemmer er til stede. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende.

§ 107

Taksationskommissionerne og overtaksationskommissionerne er uafhængige instanser, der ikke er undergivet instruktioner om den enkelte sags behandling og afgørelse.

§ 108

Medlemmer af taksations- og overtaksationskommissioner skal have indsigt i vurdering af ejendomme.

§ 109

Til bistand for taksations- og overtaksationskommissionerne udpeger den enkelte vejmyndighed en landinspektør.

Stk. 2.

Taksationskommissionen og overtaksationskommissionen kan under en sags behandling anmode særligt sagkyndige om at afgive vejledende udtalelser. Vederlag til de sagkyndige fastsættes af kommissionen.

§ 110

Taksationskommissionen og overtaksationskommissionen kan pålægge vejmyndigheden at betale en passende godtgørelse, når en part har haft udgifter til sagkyndig bistand.

§ 111

Taksations- og overtaksationskommissioner kan med transportministerens godkendelse antage sekretærbistand.

Stk. 2.

Udgift til vederlag til formænd og sekretærer afholdes af staten. Alle andre udgifter ved kommissionernes virksomhed afholdes af vedkommende vejmyndighed.

Stk. 3.

Ministeren fastsætter regler for vederlag til formænd og sekretærer for kommissioner samt til kommissionsmedlemmer.

Taksation

§ 112

Hvis der ikke er opnået aftale om erstatningens fastsættelse, skal vejmyndigheden indbringe erstatningsspørgsmålet for taksationskommissionen til afgørelse.

Stk. 2.

Vejmyndigheden skal indbringe erstatningsspørgsmålet for taksationskommissionen, senest 8 uger efter at ekspropriationsbeslutningen er meddelt, eller, hvis ekspropriationsbeslutningen er påklaget, senest 4 uger efter endelig afgørelse i klagesagen.

§ 113

Rejses der krav om erstatning i forbindelse med gennemførelse af en ekspropriation af nogen, der ikke er omfattet af ekspropriationen, og er andre erstatningsspørgsmål vedrørende ekspropriationen i forvejen indbragt for taksationsmyndighederne, skal vejmyndigheden efter anmodning fra den pågældende forelægge spørgsmålet for taksationskommissionen. Taksationskommissionen kan optage sagen til påkendelse, hvis den finder sagen egnet til behandling. Hvis sagen optages til realitetsbehandling, finder bestemmelserne i §§ 114 og 115 anvendelse.

§ 114

Når sagen er indbragt for taksationskommissionen, indkaldes parterne skriftligt til møde med mindst 4 ugers varsel.

§ 115

Under mødet oplyser kommissionen de fremmødte om sagen. Parterne har herefter adgang til over for kommissionen at fremsætte deres synspunkter vedrørende erstatningens fastsættelse.

Stk. 2.

Kommissionen kan tage stilling til ethvert spørgsmål om erstatning, uanset om det er fremsat af parterne. Parterne skal forinden have lejlighed til at udtale sig om disse spørgsmål.

Stk. 3.

Kommissionens kendelse skal være begrundet og forholde sig til de anbringender og relevante indsigelser, som parterne er fremkommet med. I kendelsen angives det eksproprieredes værdi i handel ogandel. Ved rådighedsindskrænkninger angives den værdiforringelse, der påføres ejendommen. Hvis der ydes erstatning for andre ulemper, der påføres ejeren af ejendommen eller andre, skal denne erstatning angives med en særlig post.

Stk. 4.

Erstatningsfastsættelsen kan ske med angivelse af vilkår, når ganske særlige omstændigheder tilsiger det.

Stk. 5.

Erstatningsfastsættelsen kan udskydes, når ganske særlige omstændigheder tilsiger det, dog ikke længere end til anlæggets udførelse. Hvis ejeren af en ejendom anmoder om det, skal erstatning for arealafståelse altid fastsættes straks.

Stk. 6.

Kendelsen skal sendes til parterne og indeholde oplysning om muligheden for at indbringe kendelsen for overtaksationskommissionen og fristen for indbringelse.

Overtaksation

§ 116

Taksationskommissionernes kendelser kan indbringes for overtaksationskommissionerne.

Stk. 2.

Taksationskommissionens kendelse skal indbringes skriftligt til taksationskommissionens formand, senest 4 uger efter at kendelsen er meddelt parten. Overtaksationskommissionens formand kan efter at have indhentet udtalelse fra den anden part beslutte at behandle en indbringelse, der er modtaget efter fristens udløb. Hvis taksationskommissionens kendelse afsiges på et møde, hvor parterne er til stede, kan indbringelse ske ved erklæring til taksationskommissionens protokol.

§ 117

For overtaksationskommissionens arbejde gælder § 115.

Stk. 2.

Hvis det alene er spørgsmålet om godtgørelse efter § 110, der er indbragt for overtaksationskommissionen, kan kommissionen afgøre sagen på grundlag af skriftlige udtalelser fra parterne. Formanden kan bestemme, at sagen kan afgøres ved skriftlig forelæggelse for medlemmerne, uden at der afholdes møde.

§ 118

Kendelsen skal sendes til enhver, som har en retlig interesse i sagen, og som har anmodet om det.

Udbetaling af erstatning

§ 119

Vejmyndigheden skal uden unødigt ophold udbetale erstatning efter denne lov til de berettigede.

Stk. 2.

Vejmyndigheden skal i tingbogen undersøge, om der er panthavere eller andre rettighedshavere på ejendommen.

Stk. 3.

Panthavere og andre rettighedshavere, hvis ret er tinglyst, inden ekspropriationen er tinglyst, kan i prioritetsorden kræve erstatningen udbetalt. Vejmyndigheden skal oplyse eventuelle panthavere eller andre rettighedshavere om denne ret.

Stk. 4.

Uanset bestemmelserne i stk. 2 og 3 kan vejmyndigheden udbetale erstatningen til ejeren af ejendommen uden samtykke fra panthavere eller andre rettighedshavere, når vejmyndigheden skønner, at ekspropriationen i forhold til ejendommens størrelse og værdi er ubetydelig og ikke indebærer nogen fare for pantsikkerheden.

§ 120

Erstatningsbeløbet forrentes fra datoen for ekspropriationsbeslutningen efter § 102. Når omstændighederne taler for det, kan et andet begyndelsestidspunkt fastsættes. Forrentningen sker med en årlig rente, der svarer til den diskonto, der er fastsat af Nationalbanken på tidspunktet for ekspropriationsbeslutningen.

Søgsmål m.v.

§ 121

Søgsmål om ekspropriation efter denne lov skal være anlagt, inden 6 måneder efter at taksationsmyndighedernes endelige afgørelse er meddelt.

Stk. 2.

Afgørelser, der kan efterprøves efter §§ 116 og 132, kan ikke indbringes for domstolene, før denne klagemulighed er udnyttet.

§ 122

Transportministeren kan fastsætte nærmere regler for ekspropriationssagers behandling og for taksations- og overtaksationskommissionernes forretningsgang.

Stk. 2.

Miljøministeren og justitsministeren kan hver især inden for deres område fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved matrikulære, tinglysningsmæssige berigtigelser, der bliver nødvendige på grund af ekspropriationer, der er omfattet af denne lov.

Særlige regler for taksation efter andre love

§ 123

Erstatningssager, der indbringes for taksationsmyndighederne efter vandløbsloven og vandforsyningsloven, bortset fra sager omfattet af vandløbslovens § 72 eller vandforsyningslovens § 42, behandles efter bestemmelserne i stk. 2-6.

Stk. 2.

Sagen indbringes for taksationskommissionen ved skriftlig anmodning til kommissionens formand. Anmodningen skal indeholde klagerens krav, en kort fremstilling af de faktiske omstændigheder, hvorpå kravet støttes, samt en angivelse af de dokumenter og andre beviser, som klageren påberåber sig. Klageren skal sammen med anmodningen fremsende kopi af de dokumenter, som klageren agter at påberåbe sig, når klageren er i besiddelse af disse.

Stk. 3.

Ved sagens behandling gælder bestemmelserne i §§ 103, 107 og 108, § 109, stk. 2, og §§ 111, 113-118 og 122.

Stk. 4.

Taksationsmyndighederne kan pålægge en part at betale sagsomkostninger til en anden part. Taksationsmyndighederne kan bestemme, at klageren skal stille sikkerhed for betaling af sagsomkostninger, som vedkommende måtte blive pålagt. Sagen afvises, hvis sikkerhed ikke stilles inden en af taksationsmyndighederne fastsat frist.

Stk. 5.

Taksationsmyndighederne kan pålægge en part helt eller delvis at betale taksationsmyndighedernes udgifter ved sagens behandling bortset fra vederlag til formænd og sekretærer. Der er udpantningsret for beløbet.

Stk. 6.

Fri proces kan meddeles efter bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 31.